

entuzjaści edukacji

SALA

SALA – katalog rozwiązań
przestrzennych sali lekcyjnej
w nauczaniu wczesnoszkolnym

Warszawa, 26 sierpnia 2015 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

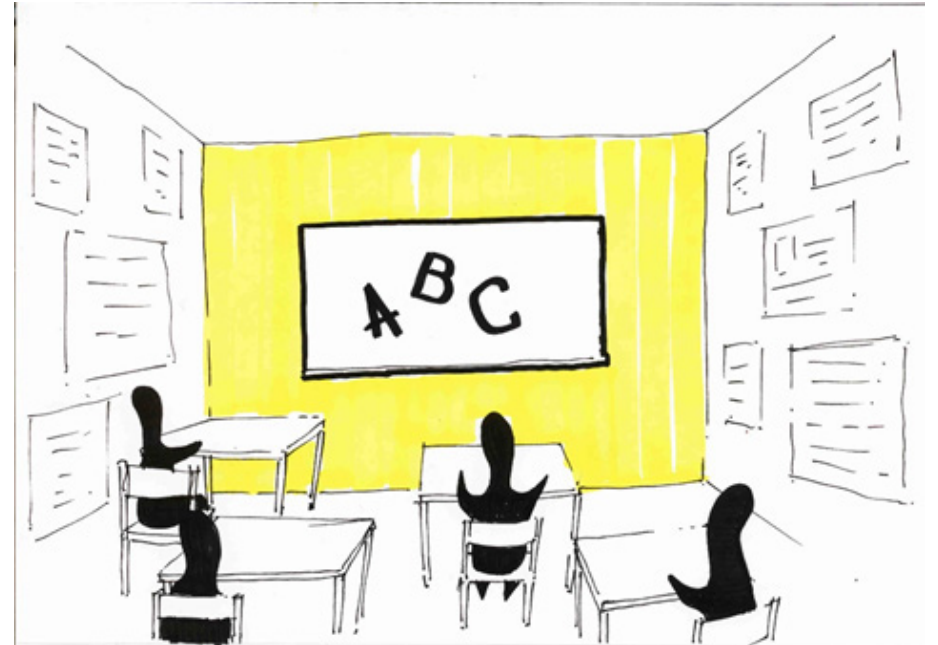
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Cel badania jakościowego

SALA – katalog rozwiązań przestrzennych sali lekcyjnej w nauczaniu wczesnoszkolnym jest efektem projektu badawczego zrealizowanego przez Zespół Wczesnej Edukacji Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie.

Celem badania była praca nad przestrzenią sal szkolnych dedykowanych sześć- i siedmiolatkom oraz wypracowanie wraz z nauczycielami nauczania wczesnoszkolnego propozycji mikrozmian w klasie szkolnej. Zmiany służą takiej aranżacji przestrzeni, by lepiej wspierała rozwój uczniów i efektywniej służyła nauczycielom w pracy.

Jak pracowano nad SALĄ?

13 nauczycieli ze szkół publicznych
ze wsparciem ekspertów: psychologów rozwojowych i środowiskowych oraz architekta

entuzjaści edukacji

JAKOŚĆ PRZESTRZENI NAUKI A UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Informacje o badaniu ilościowym

Instytut Badań Edukacyjnych przeprowadził *Badanie trafności i rzetelności testów TUNSS i TPR – Pierwszoklasista 2014* z udziałem ponad 1200 uczniów klas pierwszych w polskich szkołach podstawowych w roku szkolnym 2014/2015.

Badano **umiejętności typu szkolnego** takie jak **pisanie, czytanie czy rozumowanie matematyczne** oraz **wskaźniki rozwoju i inteligencji, takie jak zdolności poznawcze, umiejętności psychomotoryczne, kompetencje społeczno-emocjonalne czy motywację do nauki.**

Psychologowie realizujący badanie wypełniali też arkusz obserwacji klasy, który między innymi pozwala na wykonanie prostych analiz dotyczących jakości przestrzeni nauki młodszych uczniów.

UMIĘTNOŚCI TYPU SZKOLNEGO

	Matematyka	Czytanie	Pisanie
Klasa jest zorganizowana w sposób podkreślający otwartą przestrzeń	✓		✓✓
Obszary przeznaczone do uczenia się są jasno określone w klasie	✓		
Istnieje przestrzeń dla obszaru prywatności/ciszy, gdzie dzieci mogą się udać, aby się wyciszyć lub realizować zadania w mniejszych grupach. Te miejsca są wizualnie mniej rozpraszające			✓
Prace własne dzieci są wystawione i odpowiednio opisane	✓✓		✓✓
Dostępne są specjalne miejsca na książki	✓✓	✓	✓✓
Poziom hałasu tła jest konsekwentnie zarządzany przez cały czas lekcji, a dzieci i dorośli słyszą się z łatwością	✓✓	✓✓	
Oświetlenie jest dobre			
Większość materiałów i pomocy dydaktycznych jest oznaczona obrazkami/słowami		✓	
Materiały/pomoce przeznaczone do swobodnej zabawy są łatwo dostępne dla dzieci lub zlokalizowane w zasięgu ich wzroku			
W kąciku czytelnictwa dostępna jest szeroka gama książek (np. tradycyjne opowiadania, wszelkiego rodzaju gatunki literackie i książki związane z własnymi doświadczeniami dzieci)		✓✓	
Dostępne jest miejsce do zabaw z przyjmowaniem ról	✓✓	✓	

✓ istotny związek na poziomie $p < 0,05$; ✓✓ istotny statystycznie związek na poziomie $p < 0,001$

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WSKAŹNIKI ROZWOJU I INTELIGENCJI

	Zdolności poznawcze	Psychomotoryka (mała i duża)	Kompetencje społeczne i emocjonalne	Motywacja do nauki
Klasa jest zorganizowana w sposób podkreślający otwartą przestrzeń	✓✓✓	✓✓✓		✓
Obszary przeznaczone do uczenia się są jasno określone w klasie	✓✓✓	✓	✓	✓✓✓
Istnieje przestrzeń dla obszaru prywatności/ciszy, gdzie dzieci mogą się udać, aby się wyciszyć lub realizować zadania w mniejszych grupach. Te miejsca są wizualnie mniej rozpraszające	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓
Prace własne dzieci są wystawione i odpowiednio opisane	✓	✓	✓✓✓	✓
Dostępne są specjalne miejsca na książki	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓
Poziom hałasu tła jest konsekwentnie zarządzany przez cały czas lekcji, a dzieci i dorośli słyszą się z łatwością	✓			
Oświetlenie jest dobre	✓✓✓	✓✓✓		
Większość materiałów i pomocy dydaktycznych jest oznaczona obrazkami/słowami	✓	✓✓✓		✓✓✓
Materiały/pomoce przeznaczone do swobodnej zabawy są łatwo dostępne dla dzieci lub zlokalizowane w zasięgu ich wzroku	✓✓✓	✓		
W kącie czytelnictwa dostępna jest szeroka gama książek (np. tradycyjne opowiadania, wszelkiego rodzaju gatunki literackie i książki związane z własnymi doświadczeniami dzieci)	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	
Dostępne jest miejsce do zabaw z przyjmowaniem ról	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓	✓✓✓

✓ istotny związek na poziomie $p < 0,05$; ✓✓✓ istotny statystycznie związek na poziomie $p < 0,001$

entuzjaści edukacji

POTRZEBY ROZWOJOWE DZIECKA W OKRESIE WCZESNOSZKOLNYM

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

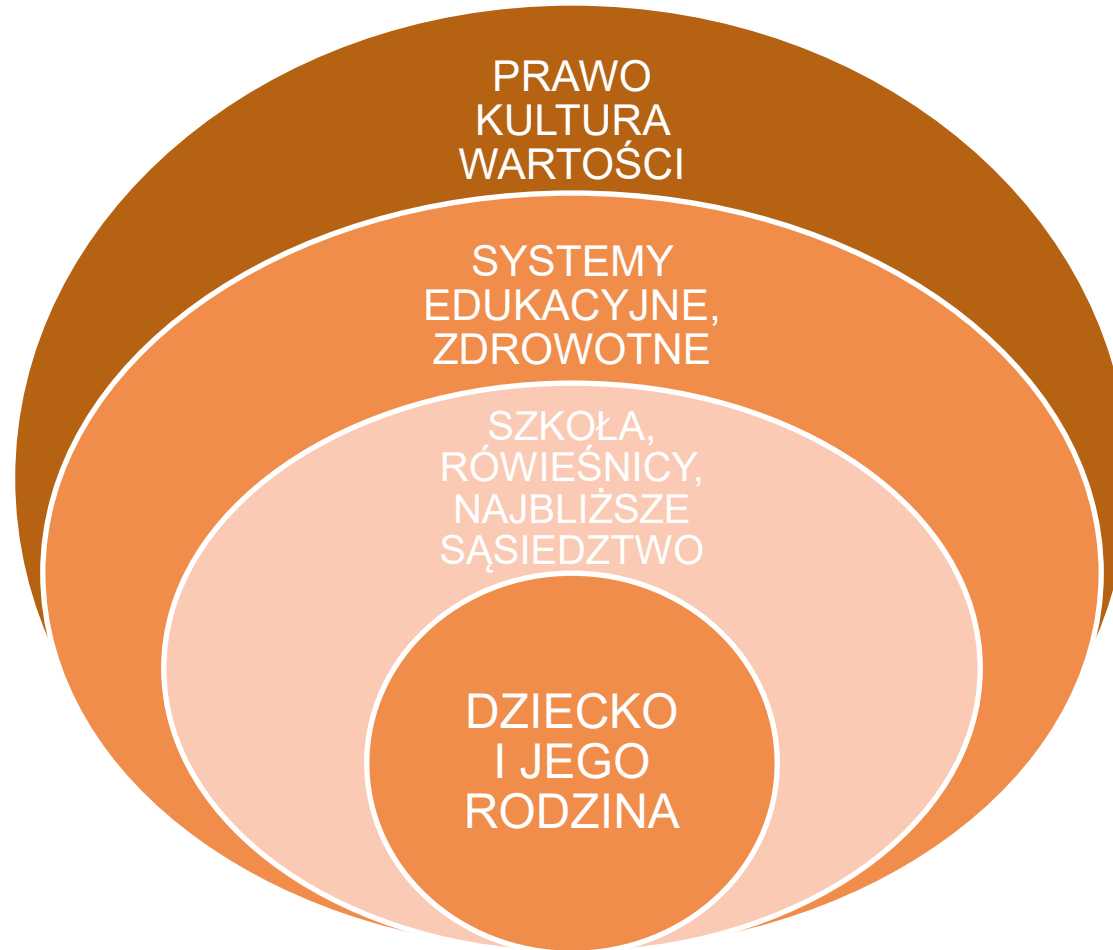

Środowiska rozwoju

WYMIAR
SPOŁECZNY
inni ludzie i ich
postawy, opinie,
przekonania

WYMIAR
FIZYCZNY
dostępność,
bezpieczeństwo...

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

entuzjaści edukacji

**PRZESTRZEŃ PRACY,
RELAKSU,
TWÓRCZOŚCI I ROZWOJU
INDYWIDUALNEGO**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Najważniejsze potrzeby rozwojowe ... w przestrzeni klasy

- potrzeba związana z kształtowaniem się poczucia, że jest się kompetentnym
- potrzeba bycia lubianym i pozytywnej (stabilnej) samooceny
- potrzeba bycia częścią grupy i przynależności
- potrzeba bliskiej relacji z wybranymi rówieśnikami
- potrzeba poznawcza
- potrzeba aktywności twórczej i sensownego działania
- potrzeba kontroli, sprawstwa i samodzielności
- potrzeb potrzeba ruchu i aktywności
- potrzeba regulowania własnych emocji i zachowania
- potrzeba bezpieczeństwa

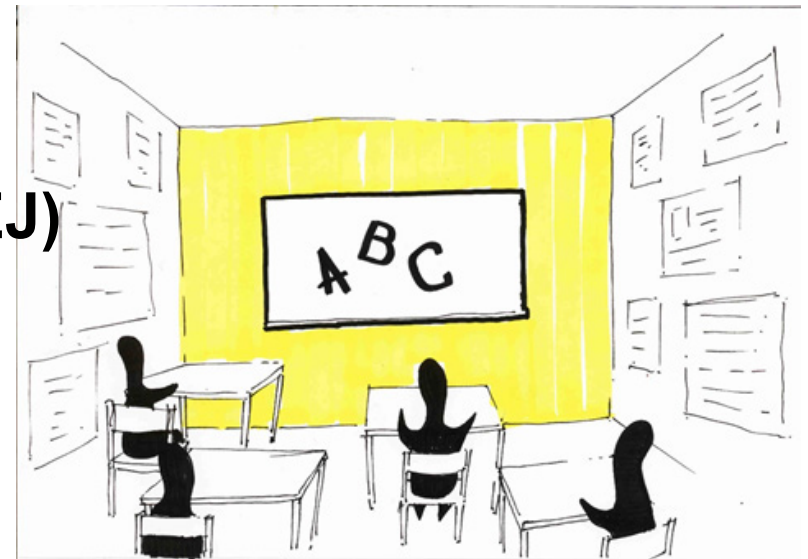
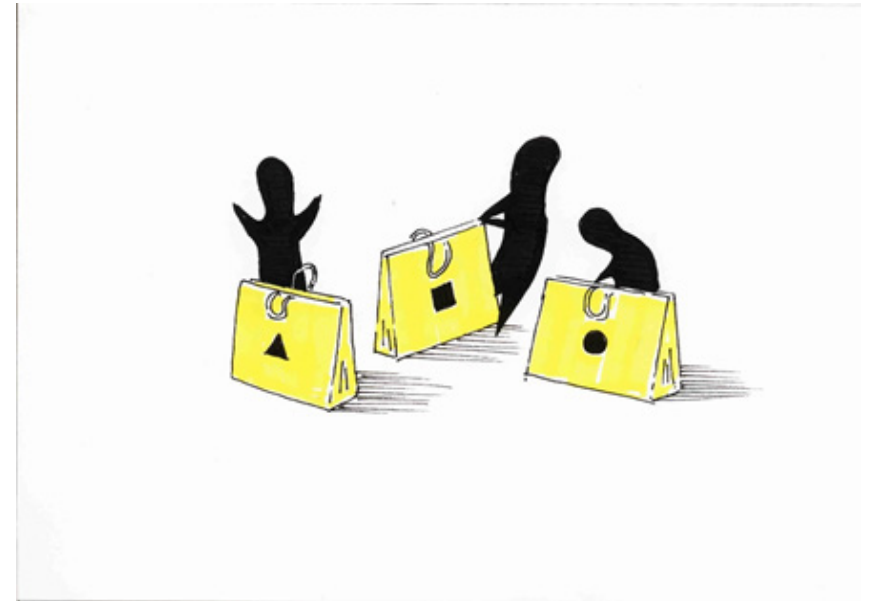
Przestrzeń pracy

SKRYTKI

bezpieczeństwo fizyczne, # komfort, # potrzeba kontroli, # koncentracja uwagi, # poczucie kompetencji, # czytelność, # złożoność

ŚCIANA GŁÓWNA (DO PRACY BIEŻĄCEJ)

koncentracja uwagi, # regulacja pobudzenia, # widok, # spójność, # ośrodki aktywności

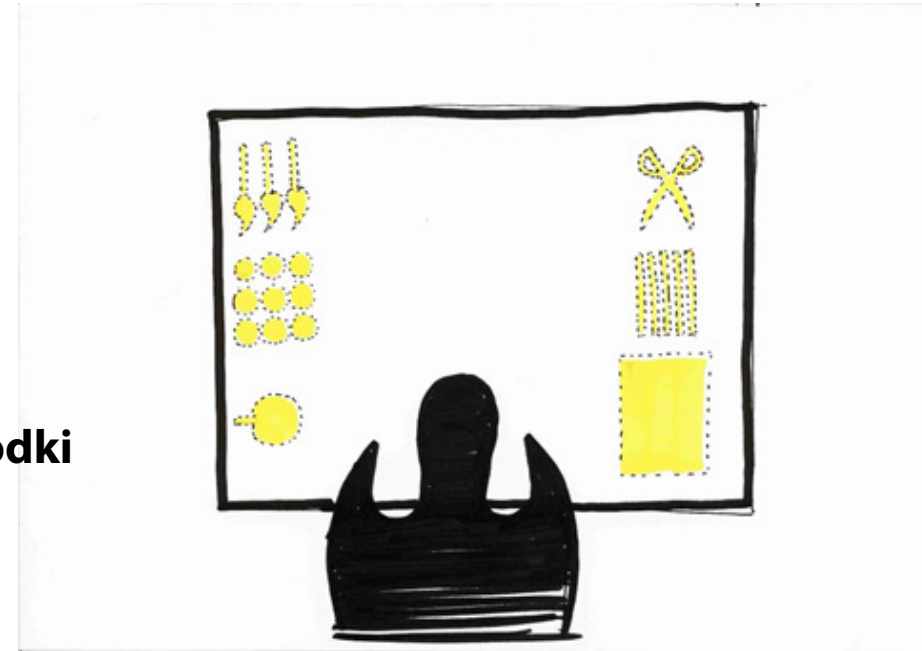

Przestrzeń pracy

ŁAWKA „MÓJ WARSZTAT PRACY”

koncentracja uwagi, # regulacja zachowania, # ośrodki aktywności, # czytelność, # spójność, # samodzielne działanie, # poczucie kontroli

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

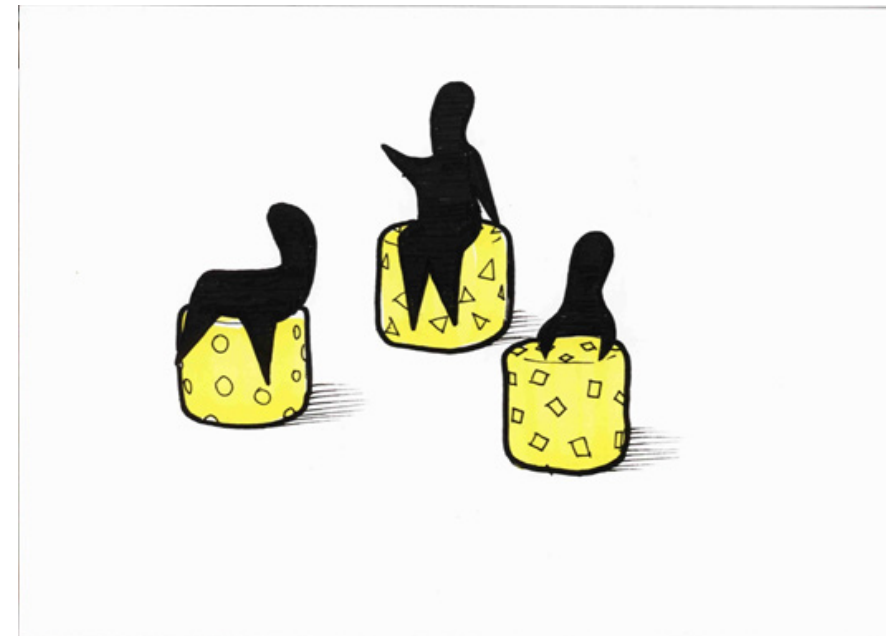
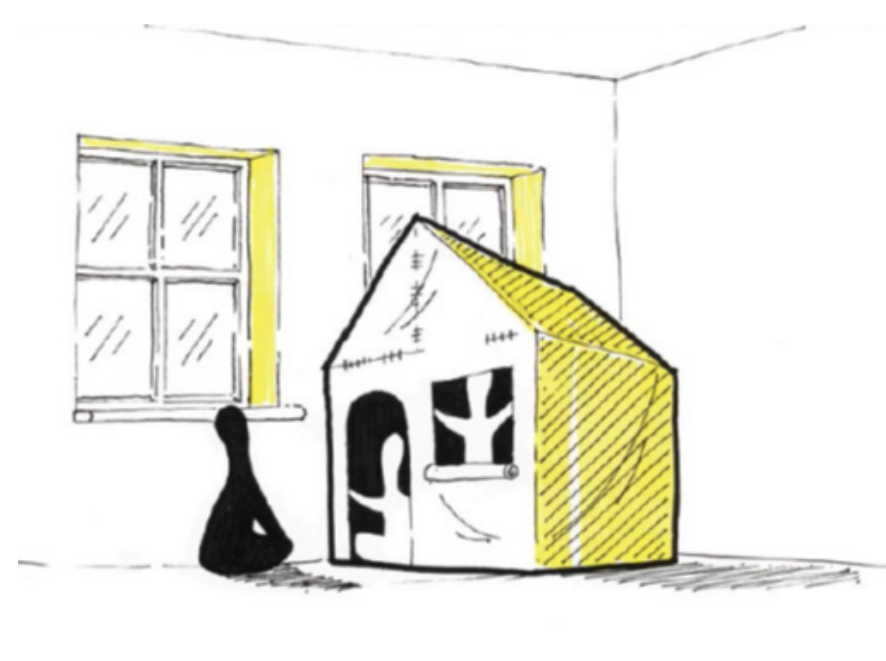
Przestrzeń relaksu

NAMIOT/DOMEK

ośrodki aktywności, # regulacja pobudzenia, # regulacja emocji, # prywatność, # odpoczynek, # schronienie, # poczucie bezpieczeństwa, # nauka norm społecznych, # poczucie kontroli, # tworzenie więzi, # życie społeczne, # tajemniczość, # samodzielne działanie

KOLOROWE, OSOBISTE PUFY, PODUCHY

odpoczynek, # ośrodki aktywności, # rozwój psychomotoryczny, # samodzielne działanie, # poczucie kontroli, # regulacja zachowania, # bycie w grupie

Przestrzeń relaksu

KĄCIK DOMOWY

ośrodki aktywności, # lokalny kontekst, # życie społeczne, # odpoczynek, # związek z miejscem, # spójność, # poczucie bezpieczeństwa, # regulacja emo
tworzenie więzi, # wyrażanie siebie, # komfort

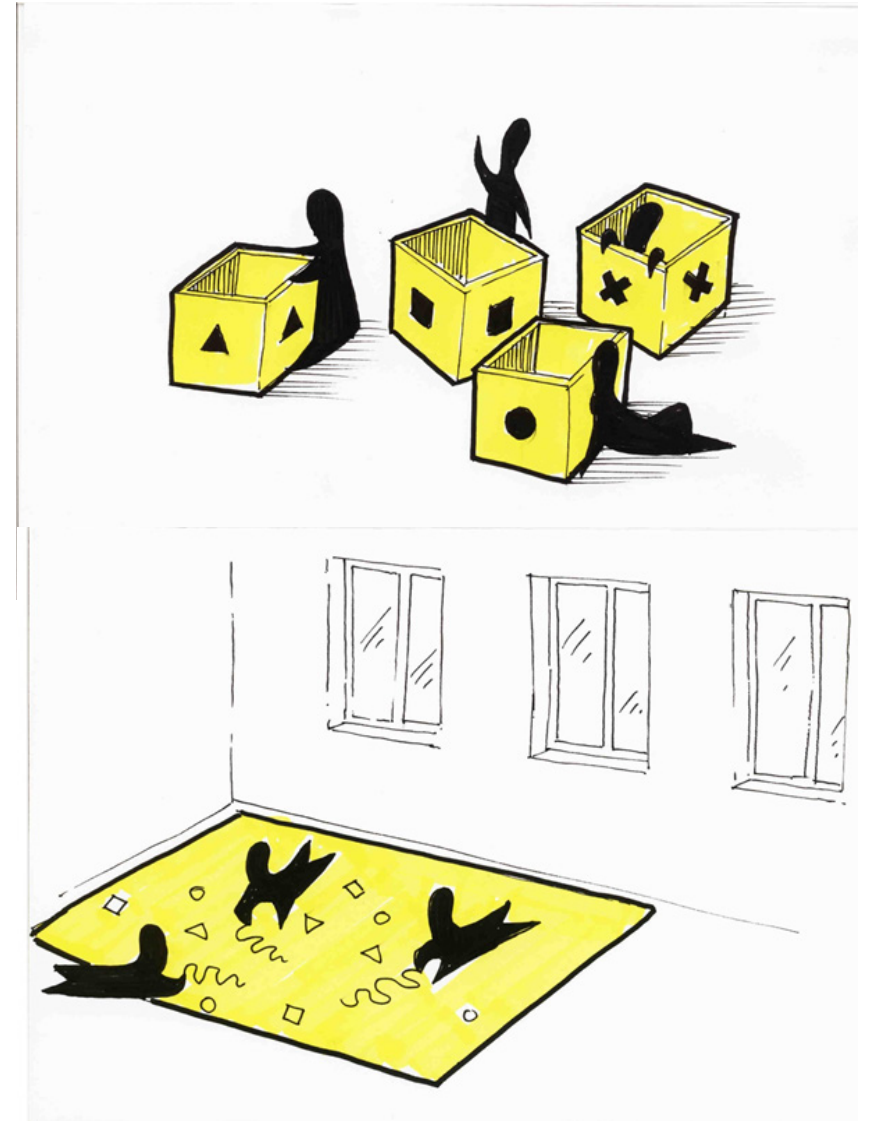
PRZESTRZEŃ TWÓRCZOŚCI I ROZWOJU INDYWIDUALNEGO

MOJA SZUFLADKA/MOJA TORBA/MOJE PUDEŁKO

wyrażanie siebie, bycie w grupie, # nauka norm społecznych, # aktywność twórcza, # regulacja zachowania, # tajemniczość

PODŁOGA DO MALOWANIA

ośrodki aktywności, # aktywność twórcza, # rozwój psychomotoryczny, # wyrażanie siebie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Mój pomysł na KĄCIK SOWY

Kącik służy do odpoczynku, ale też do omawiania ważnych spraw i do zwierzeń (z rówieśnikami lub z nauczycielem). Można tam spędzać wolny czas, bawić się, grać w karty lub gry planszowe. Jest to miejsce dla dzieci do czytania książek lub do słuchania, jak czyta nauczycielka.

Aneta Tomkiel, Szkoła Podstawowa im. Leonarda Prystroma w Tołczach

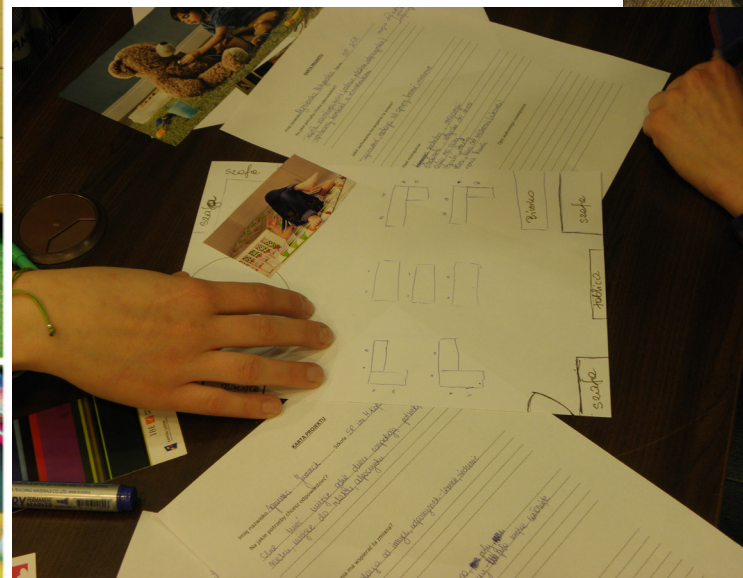
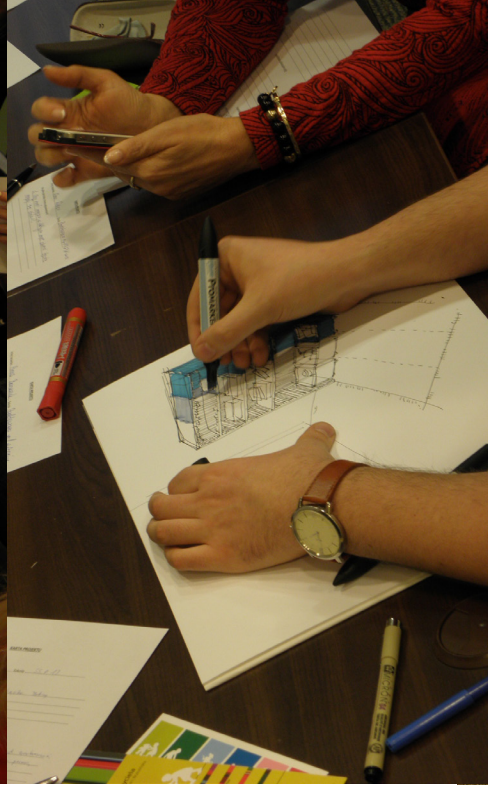

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przed zmianą

Przed zmianą

Po zmianie

Po zmianie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

entuzjaści edukacji

DZIĘKUJEMY

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

